Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026

# 30 982 Beleidsdoorlichting Sociale Zaken en Werkgelegenheid

**Nr. 76**

## BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 31 augustus 2026

In de Strategische Evaluatie Agenda (SEA) van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) is voor het jaar 2027 een periodieke rapportage gepland voor het thema arbeidsverhoudingen en arbeidsvoorwaarden.

Een periodieke rapportage geeft een samenvattend beeld van de bereikte doeltreffendheid, doelmatigheid en de (gerealiseerde)voorwaarden hiervoor. Dit gebeurt op basis van evaluaties, monitors en andere onderzoeken die gedurende de 4- tot 7-jarige looptijd van een SEA-thema zijn uitgevoerd. In deze brief informeer ik uw Kamer op hoofdlijnen over de *opzet en vraagstelling* van de periodieke rapportage over het thema arbeidsverhoudingen en arbeidsvoorwaarden.

### Uitgangspunten

*Doelen op het thema*

De overkoepelende doelen op het beleidsthema vloeien voort uit de algemene doelstelling van artikel 1 op de begroting van SZW: «De overheid draagt bij aan evenwichtige arbeidsverhoudingen en arbeidsvoorwaarden door kaders te stellen en waar van toepassing toe te zien op de naleving daarvan. De overheid bevordert en stimuleert een inclusieve arbeidsmarkt en gezonde en veilige arbeidsomstandigheden.»

De beleidsinstrumenten op dit thema dragen bij aan de bescherming en versterking van de positie van werknemers. Het achterliggende doel daarbij is dus om het functioneren van de arbeidsmarkt – een evenwicht tussen werkgevers en werknemers – te bevorderen.

kst-30982-76
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2026

*Inhoudelijke afbakening*

De periodieke rapportage beslaat de periode 2020–2026. Het beleidsthema Arbeidsverhoudingen en arbeidsvoorwaarden omvat een groot aantal beleidsinstrumenten, die betrekking hebben op het hierboven genoemde begrotingsartikel. In bijlage I is een overzicht van de onderwerpen en bijbehorende beleidsinstrumenten weergegeven die worden meegenomen.

De instrumenten zijn onder te verdelen in de volgende onderwerpen:
– Arbeidsvoorwaarden(stelsel)
– Arbeidsmigratie
– Inclusieve arbeidsmarkt
– Arbeidsrecht

In de periodieke rapportage wordt zowel gekeken naar de algemene beleidsdoelstellingen als naar de beleidsdoelstellingen per beleidsinstrument op deze vier onderwerpen. Dit geeft inzicht in de doelmatigheid en doeltreffendheid op instrumentniveau én de onderlinge samenhang daartussen. Hierbij wordt voortgebouwd op de in de beleidsdoorlichting (uit 2020) uitgewerkte doelen en beleidstheorie[1]. In de Periodieke rapportage zal de beleidstheorie worden geüpdatet.

Het subthema arbeidsmigratie is recent in het IBO grotendeels doorgelicht en uitgebreid geanalyseerd. Dit onderdeel wordt enkel meegenomen voor een zeer beperkt aantal instrumenten, voor zover aanvullende analyse nodig is. De wetsvoorstellen voortkomend uit het arbeidsmarktpakket moeten nog in werking treden en vallen hierdoor buiten de scope van het onderzoek. Er wordt in de komende jaren separaat onderzoek uitgevoerd om de effecten van het arbeidsmarktpakket te monitoren. Het thema Leven Lang Ontwikkelen is een separaat SEA-thema, inclusief eigen Periodieke Rapportage. Caribisch NL wordt voor zover redelijkerwijs mogelijk meegenomen in de periodieke rapportage.

*Budgettair overzicht begroting SZW*

De instrumenten op het thema Arbeidsverhoudingen en arbeidsvoorwaarden hebben zeer beperkte invloed op de Rijksbegroting, omdat zij zijn gericht op de regulering van de arbeidsmarkt, zie ook bijlage II.

## Onderzoeksvragen en opzet

Beleid staat niet op zichzelf, maar ontstaat in wisselwerking en samenwerking met maatschappelijke ontwikkelingen en partijen. In de periodieke rapportage wordt meegenomen in hoeverre het beleid op dit thema doorwerkt voor verschillende groepen, zoals burgers en bedrijven. Om daarmee kansrijke aangrijpingspunten voor versterking/verbetering (toekomstig) beleid te identificeren.

De hoofdvragen van de periodieke rapportage zijn:
– In hoeverre zijn de doelen op het thema arbeidsverhoudingen- en arbeidsvoorwaarden bereikt (doelbereik)? en in hoeverre draagt het beleid op het thema bij aan het bereiken van deze doelen (doeltreffendheid)?
– Hoe verhoudt zich de doeltreffendheid van het beleid op het thema tot de kosten ervan (doelmatigheid)?
– Op welke wijze werkt beleid door bezien vanuit het perspectief van burgers en bedrijven (bijvoorbeeld ten aanzien van regeldruk of doenvermogen)?

[1] *Kamerstukken II 2020/2021 30 982, nr. 58*

– Waar zitten aangrijpingspunten om beleidsinstrumenten effectiever (en efficiënter) in te zetten ten gunste van de beleidsdoelen? Waar en op welke wijzen kunnen werkgevers, werknemers en de overheid daar zelf aan bijdragen? Ook wordt één optie geschetst om een besparing te realiseren.
– Inzicht in eventuele kennislacunes en aanbevelingen voor de toekomstige onderzoeksprogrammering.

De periodieke rapportage wordt uitgevoerd als een syntheseonderzoek en vormgegeven vanuit de vereisten uit de Regeling Periodiek Evaluatieonderzoek 2022. Voor het uitvoeren van de periodieke rapportage wordt in ieder geval gebruikgemaakt van de in bijlage I genoemde onderzoeken en evaluaties. Daarnaast wordt kennis en onderzoek van onderzoeksinstellingen en wetenschap, zoals TNO, CPB, CBS, universiteiten, waar relevant, meegenomen voor de beantwoording de van de onderzoeksvragen.

**Borging kwaliteit en planning**

Om de onafhankelijkheid van de periodieke rapportage te borgen, wordt de periodieke rapportage uitbesteed aan een externe partij. In het najaar van 2026 worden de aanbestedingsdocumenten opgesteld voor het onderzoeksbureau. Ook wordt een onafhankelijke deskundige gezocht voor begeleiding van de periodieke rapportage. Daarnaast wordt de periodieke rapportage begeleid door een begeleidingscommissie bestaande uit ambtelijke vertegenwoordigers van de Ministeries van SZW en Financiën.

Ik streef ernaar begin 2027 met het syntheseonderzoek te starten en uw Kamer voor het eind van dat jaar te informeren over de uitkomsten van de periodieke rapportage.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J.A. Vijlbrief

## BIJLAGE I RELEVANTE ONDERZOEKEN VOOR DE PERIODIEKE RAPPORTAGE

Navolgende tabel geeft inzicht in de relevante onderzoeken die per onderwerp zullen worden meegenomen in de periodieke rapportage.

| Onderwerp | Beleidsinstrument | Relevante onderzoeken (niet limitatief) |
|---|---|---|
| Arbeids-voorwaarden | Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (WML) | Een zeker bestaan; Naar een toekomstbestendig stelsel van het sociaal minimum (2023) |
| | Wet op de cao | Evaluatie wettelijk minimumloon (2023) |
| | Wet op de avv | Verkenning inhoudingen op het minimumloon tbv huisvesting en zorg (2025) |
| | Wet op de loonvorming | Verkenning wettelijk minimumjeugdloon (2025) |
| | | Verkenning toegang tot de werkvloer (2025) |
| | | Vakbondsmonitor en stakingscijfers CBS (2020-2026) |
| | | Jaarrapportages cao afspraken (2020-2026) |
| | | stand van zaken Verkenning onderhoud cao- en avv-stelsel (2024) |
| | | Update verkenning onderhoud cao-stelsel en avv-stelsel (2025) |
| Arbeids-migratie | WagwEU + Detacheringsrichtlijn wegvervoer | Evaluatie Meldingsplicht WagwEU en Monitor Herziene Detacheringsrichtlijn (2023) |
| | Wet arbeidsmarkt vreemdelingen (WAV) | Evaluatie Implementatiewet Herziene Detacheringsrichtlijn (2024) |
| | | Cao afspraken gedetacheerde buitenlandse werknemers (2024) |
| | | Tweede Evaluatie Meldplicht WagwEU (2025) |
| | | Evaluatie herziening Wet arbeid vreemdelingen (2025) |
| | | Nulmeting en Invoeringstoets Europese richtlijn 2020/1057 (2026) |
| | | Hard waar het moet, zacht waar het kan (2025) |
| Inclusieve arbeidsmarkt | Wet op de ondernemingsraden (WOR) | Onderzoek anoniem solliciteren bij werkgevers (2021) |
| | Beleid op terrein Arbeidsmarktdiscriminatie | Naleving op de Wet op de ondernemingsraden (2023) |
| | | Onderzoek naar het voorkomen en functioneren van de Europese Ondernemingsraad (2024) |
| | | Opvolging op het nalevingsonderzoek: Inzicht in redenen voor niet-naleving van de WOR (2024) |
| | | Effectmeting interventie Experienced People on Board (2026) |
| | | In verwachting van gelijke behandeling (2026) |
| | | Monitor loonverschillen (meerdere jaren) |
| Arbeidsrecht | BW7:10 Arbeidsovereenkomst | Evaluatie Wet aanpak schijnconstructies (2019) |
| | Wet arbeidsmarkt in balans (WAB) | Evaluatie wet werken na de AOW (2019) |
| | Wet werken na de AOW-gerechtigde leeftijd | Effecten verlengen ketenbepaling WAB (2022) |
| | Wet aanpak schijnconstructies (WAS) | Tussenpoos ketenbepaling bij uitzendkrachten (2023) |
| | Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs (Waadi) | Waterbedeffecten van arbeidsmarktbeleid (2023) |
| | Wet melding collectief ontslag (Wmco) | Nulmeting compensatie transitievergoeding bij bedrijfsbeëindiging (2024) |
| | | Monitor WAB (2020-2024) |
| | | De werking van het verbod op het nevenwerkzaamhedenbeding (2025) |
| | | Arbeidsrecht Caribisch Nederland (2025) |
| | | Evaluatie Wet arbeidsmarkt in Balans (2026) |
| | | Wet melding collectief ontslag 2024 (2025) |

## BIJLAGE II

## BUDGETTAIRE GRONDSLAG PERIODIEKE RAPPORTAGE OP BEGROTING SZW

De budgettaire grondslag van de periodieke rapportage is beperkt. Enkel de subsidie «Meer uren Werkt!» valt hieronder.

**Budgettaire grondslag periodieke rapportage AV&AVW (bedragen x € 1.000)**

| | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Subsidie Meer Uren Werkt! | 0 | 0 | 0 | 0 | 531 | 3.071 | 4.703 |